

Te Peretitenira'a No Porinetia farani

PIHA PUTURA'A PARAU 'API

Mahana toru 15 nō eperera 2020

Te mau Fa'aotira'a a te 'Āpo'ora'a a te mau Fa'aterehau

E faaroa faahou te Fenua i te tauturu no mau haponoraa na te feia tautai

No te 9 o atopa 2017 te haamauraahia mai te ture Fenua no te mau tauturu i te feia tautai apeeia e to na faa'ohiparaa a te Apoorahau no te 30 'o atopa 2017 o tei faa'aanohia na te feia haponono i'a na roro i te amuraa i te fereti manureva.

Te faaotiraa mana o te faa'ohiparaa ture nei e o tei tauihia mai teie, faaotihia te faito tauturu e tae roa i 2019.

Ua faarii te Apoorahau 'ia vai noa taua tauturu nei no 2020, 'oia ho'i o te faaroa faahouraa i taua taururu nei mai te matau noahia mai i 2018 'e 2019.

Faatanoraa i te tahi mau 'irava ture o te tapihooraa

No te tahi mau faaheporaa o tei ravehia no te faaitiraa i te tere haereraa e te mau haaputuputuraa taata no teie ihoa ma'i Covid-19 i Porinetia nei, ua haamana te Apoorahau i te ho'e 'opuaraa ture Fenua e farii ra i te tahi mau rave'a tumu no te tapihooraa.

Taua mau faaotiraa nei no te farii ia i te mau rururaa 'ohipa na roto i te itenati no te vai tamau noa te 'ohiparaa a te ra e te ra piha 'ohipa.

Te mau arat'iraa, faotiraa mana, matuturaa, te fariiraa e te mau piaraa puta tereraa faufaa e te tu'atiraa roa o te pu'etau faaineineraa e te fariiraa puta tereraa faufaa.

Na teie mau rave'a ravehia mai e haapapu ato'a i te parau paruru a te mau taiete i raro a'e i te faahauraa 'aore ra te faati'a faahouraa ma te farii i te ho'e faataimeraa i te mau faaho'iraa tarahu ia au i te tarena o tei faa-au-hia.

Ei mau rave'a teie no te pa'epa'e i te feia i roto i te tarahu teimaha e no te 'ite-au i to ratou fifi i te pae o te 'imiraa faufaa i roto i teie pu'etau taupupu e te pu'etau matuturaa parau mana.

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

E tauturu ato'a te Fenua i te 'amaa 'imiraa o te fariiraa ratere 'ia nehenehe 'i te mau taiete e faataime i ta ratou mau faaho'iraa tarahu. Na teie rave'a e haamâmâ mai i ta ratou afata moni papa, o ratou ho'i i teie mahana 'o tei topa maita'i i roto i te fifi rahi.

Tâmâraa i te viivii o te pahi tai'a Tinito « Sheng Gang Shun 1 » tei iri na i Arutua

I ni'a i te pahi tai'a ra Sheng Gang Shun¹, o tei iri na i ni'a i te a'au 'o Arutua, 'ua 'itehia e 250 tane môri, e te hinu matini, 15 tane i'a e 62 tane 'ainu. Te fatu 'o teie pahi, o te taiete tinito ra, Shenzen Shenggang Overseas Industrial Co. LTD, faa'ohipahia e te ho'e taiete no Taiwan. Ua tonono mai te taiete paruru i te 'aivanaa ohipa moana no te haamau i te ho'e tarena 'iritiraa i teie pahi, 'aita râ te ho'e tarena papu no te parururaa i te arutaimareva i te taima 'iritiraa pahi.

Te faa'ite mai nei ho'i e 'ua mahae te tino pahi 'aita ra e riuhiia ra. Ia au i te hi'opo'araa a te piha (AEM, JRCC) a te Hau nui e riro ra i te taupupu. I te 24 o mâti, 'ua faarahia te fatu pahi ia amo mai o ia i ta na hopoi'a. Ua tonono na te Hau fenua i te ho'e pupu taata no te faito i te teimaharaa o te ohipa, no te tâmâraa i te hati e te 'iritiraa i te môri e te hinu e vai nei, na reira te utaraa mai i te reira viivii. O teie te tuhaa ohipa e tapurahia no te amo mai te ra taiete i te moni e faa'ohipahia na reira te moihaa hinaarohia no teie tâmâraa viivii o teie pahi.

Ua haamana te Apoorahau i te tauturu moni na te haapiiraa teitei a Porinetia

Ua farii te Apoorahau e faataa i te tauturu moni, 619 mirioni toata, na te fare haapiiraa teitei a Porinetia, no te patu i te ho'e pu ma'imiraa.

Numerahia, 1,3 miria toata no teie 'opuaraa o te faana'ohia e te mau taiete patu fare o te fenua nei e o te amohia 50% na te Fenua e 50% na te Hau nui.

Ei faarava'iraa teie i te moihaa ma'imiraa 'apî, 'itehia mai ai te 'ite o te fenua nei i roto i te area moana papatitifa.

Te rahi o teie fare, e 2 700 m², e haaputu mai te taato'araa o te 'ohipa ma'imiraa a te haapiiraa teitei, mai te IRD, te ILM e 'ohipa i roto i te UMR EIO.

E haamata te paturaa i muri mai 'ia tiurai 2020 no te roaraa 18 'ava'e avarihia i te 'omuaraa 'o 2022.

Faa'ohiparaa i te tarena haamataraa ohipa a te Hau

E rave rahi arat'iraa o tei ravehia no te arai i te parare o te tiro tiro ma'i Covid-19 e no te faanaho i te tereraa ohipa a te Hau. I te 9 o eperera tai'ohia e 53% tei haapae i te ohipa, 1 84 ia taata (taa'e atu te MSP, te ARASS, te DSP e te CHPf, e 29% tei tape'a noahia mai, no teie ihoa ma'i.

Faaroa faahouhia ra te opanipaniraa tae roa i te 29 o eperera. Teie ra te hinaaro nei te Hau e faaineine i te taima haamata faahouraa. Inaha ho'i te taupupu nei te 'imiraa faufaa, te parururaa i te hotu fenua te maa e te mau 'opereraa, te 'apeeraa i te feia i roto i te hepohepo, te parururaa i te oraraa totiare e rave rahi atu a tumu, no reira 'ua faotihia, e haamau i te mau arata'iraa ohipa a te mau piha a te Hau e o ta ratou tata'itahi e feruri

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

mai, no te tauturu i te huiraatira i roto i ta ratou iho tarenī. Tia'i noa atu ai te 'iritiraa i te 'opanipaniraa i Porinetia nei, ta tuhaa anei e tae atu i te haamata faahouraa % o te feia rave ohipa a te Hau i ni'a i to ratou mau ti'araa tumu. E mea tano ato'a ia i a faa'ohiehia te ho'iraa mai ratou i ni'a i te ohipa o ratou ihoa ra o te 'ore e nehenehe e faa'ohipa i te itenati no te ohipa mai te fare mai.

E tamau noa te rave'a paruru o tei haamauhīa mai na, i roto i te pu'etau 'opanipaniraa e 'i mui ato'a i te reira pu'etau. I roto i te pu'etau piihia « Pû Aho », 'ia mau ihoa te ratou i te 'ahu pâruru aho, e faaheporaa teie i ni'a i te vahi ohiparaa. Opanihīa ratou ia reva haere: 'aita ato'a e tereraa ohipa na roto i te mau motu, 'aita ato'a e rururaa ohipa e to rape'au, 'o te rururaa afata rorouira noa te fariihīa e te mau piiraa tata'u mâtete te fariihīa.

Te anihīa nei i te mau piha a te hau 'ia faatanotano ma te auraro i te mau fariiraa, 'ia haapa'ohīa ihoa te mau aniraa. Ia vai mât noa te mau piha fariiraa taata e 'ia faatura i te mau faaueraa paruru ia ateatea te taata i te tahi. Eiaha te taata 'ia pupara noa i te vahi ho'e, 'ia ta'oti'ati'a te mau hora fariiraa taata. Te ani ato'ahīa nei, ia faa'ohiehia te mau aniraa, e 'ia nao'ahīa te tai'o 70% o te mau aniraa maoti te tahua reni natirara. Inaha 'ua 'itehia te vitivitiraa mai te tereraa ohipa i teie rave'a

Faa'ohiparaa i te tarena « Pû Aho » te tamauraa i te paruru aho i te mau piha a te Hau

Na roto i te tarena haamata rii au noa raa o te ohipa a te Hau i Porinetia nei, e tamau noa te peu paruru haamauhīa mai na. I muri nei e faahepohīa te feia ohipa a te hau 'ia mau i te paruru aho i ni'a i ta ratou ohiparaa, no te 'aro ihoa i teie ma'i pee. No te reira 'ua piihia teie tarena te « Pû Aho », te fa 'ia mau mai ihoa te feia a te hau i te pâruru aho, i te fare ma'i anei 'e i roto i te tahi atu pû ohipa a te hau. E mau paruru hamanihīa i te 'ahu noa, ei tautururaa ato'a teie i te mau mât rima'i i roto i te mau 'oire, ei paruru ato'a ra i te feia rave ohipa.

Na te DRMA e te piha o te rima'i, e tai'o mai i te mau aniraa e te hi'opoaraa i te ma unira paruru, 'e 'operehia e maha paruru i te taata ho'e, hamanihīa e te feia rima'i, na te feia patana pereoo tie tauihāa e faahoro haere na roto i te mai 'oire i Tahiti nei.

No te tahi atu mau taamotu, na te mau Tavanahau tata'itahi e 'opere atu i teie mau paruru, e na ta ratou iho tapura faufaa e amo atu i te mau tieraa paruru. Tai'ohīa 1 600 paruru aho no te rahiraa e 400 taata rave ohipa a te hau. No te hamanihīa i teie mau paruru aho, 'ua tai'o ai te piha o te rima'i i te feia hamani, e 'o ratou tei ti'aturihīa no te nira mai i teie mau paruru na roto ato'a atu i te mau taamotu e te mau 'oire. Ua tai'ohīa e 350 ratou e hamani mai i teie paruru « Pû Aho » tai'o ato'ahīa e 20 taatiraa e 'amuitahiraa na roto i te mau taamotu.

Tata'u rahuraa tao'a faanehenehe

No teie pu'etau 'opanipaniraa, te faanao nei te faatereraa o te Ta'ere i te ho'e tata'uraa e nehenehe ai i te huiraatira e riro mai 'ei taata rahu tao'a ma te faaea noa i te fare. Ua haamata mai teie tata'uraa i te 15 o eperera, tae atu i te mouraa teie ma'i, 'aita e ma'itiraa i te taata e hinaaro e tata'u matara noa no te taata e ora nei i Porinetia. E ohipa 'amui teie

e o TNTV e te Fare Tau Hiti Nui, te fa: e hamani i te tao'a i roto i teie pu'etau 'opanipaniraa e pia i to na hoho'a i ni'a i te tahua totiare (facebook).

Ua 'iritihia te ho'e tahua taa'e, Facebook e te Fare Tau Hiti Nui: «Tahiti Art en confinement». E nehenehe i te rahu'a i pia i ta na hoho'a pata 'aore ra ta na hoho'a taviri (3minuti te roa) o ta na tao'a hamani: (hoho'a peni anei, peni tara anei) tao'a nana'o ('ofa'i, raau, pârau), ('ori, teata, himene, e te vai atu ra).

Ia mou atu teie 'opanipaniraa, ua faaea ato'a ia teie tata'ura, e tape'ahia e 8 rahu'a nominohia, e piti i te pupu tao'a hamani. E maha te ma'itihia e te huiraatira e maha te ma'itihia e te tomite, te faaterehau o te ta'ere, e te mau faatere piha ohipa i raro a'e i te faatereraa a te ta'ere. O te ma ure matamua te faafaa'ite tamauhia i roto i te mau ta'urua ta'ere 'o tei tarenahia e te Fare Tauhiti Nui e te Fare Manaha 'ia ma'iri atu teie ma'i pee e 'i te hope'a matahiti 2020.

No te faaitoitoraa i te mau rahu'a, e haapuroro tamauhia te mau tao'a e oti mai e TNTV. Te fa 'o teie 'opuaraa, 'o te faanaanataeraa na roto i te 'oa'oa 'o te mau mahana ha'umanihia e te huiraatira o teie te tahi rave'a no te tape'a i te taata i te fare. Te mau tao'a hamani 'o tei 'ore i faatura i te mau faaueraa paruru i mua i te Covid-19 e faa'orehia ia.

Tauiraa tarena o te mau ta'urua a te rima'i no 2020

No te tineiraa ihoa i te parareraa o te Covid-19, i te 17 o mati ra 2020, ua faaoti te Hau nui e te Hau fenua e 'opani i te mau haaputuputuraa taata. No teie 'opanipaniraa ua taupupu ato'a ia te mau faanahoraa ta'uruaa a te mau taa'iraa rima'i.

No reira, e tau i te tarena, o te mau ta'urua 2020, haamanahia e te Apoorahau i te 'omuaraa matahiti nei. Te taato'araa o te mau ta'urua rima'i tarenahia no teie 'afaraa matahiti nei 'ua faa'orehia. Vetahi e faanuuhia no te 'afaraa matahiti muri nei 'o 2020, 'e vetahi tura'ihia no 2021.

E piti faanahoraa rahi te tape'a mai:

- Te faanuuraa i te Heiva rima'i, matau noahia no tiurai, tura'ihia no muri mai 'ia tiurai 2020.
- Te 50raa o te faafaa'iteraa a to Matuita no novema, no te mono i te 51raa o te faafaa'iteraa rima'i a to Enata o te tere mai nei ho'e noa taime i te matahiti 2020.

I mua i teie ma'i pee na te ao nei, te 'ohipa nei te Pu o te Rima'i e te mau peretiteni taatiraa e te mau 'amuitahiraa rima'i no te hi'opo'a maita'i i te mau hinaaro e te 'imiraa i te rave'a e au no te faatere faahouraa i teie 'imiraa faufaa a te rima'i.

Ia ma'iri atu teie 'opanipaniraa, e haapurorohia atu te tarena 'apî e te mau arata'iraa e ravehia no te 'afaraa hope'a 'o te matahiti 2020.

Faatereraahau o te ta'ere e te arutaimareva, hapa'o i te 'ohipa rima'i

Tarena o te mau ta'urua rima'i, hiro'a tumu e te arutaimareva no te 'âfaraa 'ava'e matamua e ono o 2020

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

AVA'E	N°	Dates	Evénement	Lieu	Organisateur	Observations
EPERERA	1	13/04/20 Tae atu 25/04/20	2 ^e faa'iteraa rima'i Raiatea	Apooraa a Porinetia	Amuitahiraa Havai'i Niu	Faa'ore
	2	27/04/20 tae atu 03/05/20	22 ^e faa'iteraa Tifaifai	Fare 'oire Papeete	Taatiraa TE API NUI	Tura'ihia 2021
MÊ	3	25/05/20 tae atu 31/05/20	Oro'a o te mau māmâ	Apooraa a Porinetia	Taatiraa artisanat d'art polynésien	Tura'ihia no muri mai ia tiurai 2020
	4	29/05/20 tae atu 07/06/20	50 ^e faa'iteraa Matuita	Tahua Mamao	Amuitahiraa Te Tuhuka O te Henua Enana	Faanuuhia no te 27/11/20 tae atu 06/12/20
TIUNU TIURAI	5	25/06/20 tae atu 19/07/20	32 ^e Heiva Rima'i	Tahua Mamao	CTRR	Faanuuhia no muri mai ia tiurai 2020
	6	29/06/20 tae atu 02/08/20	Heiva Tiurai	Raivavae	Amuitahiraa RAIANAVAI no Raivavae	Tura'ihia no 2021
	7	29/06/20 tae atu 18/07/20	Heiva Rurutu	Rurutu	Rurutu	

Parururaa i te mau māmâ faafanau: tauraa i te mau faaueree mana no ratou

Na roto i te rave'a aroraa i te Covid-19 ua rave te Apooraa hau i te ho'e faaotiraa mana i te 18 'o mati ra, ia nehenehe a'e i te mau taote, e hi'opo'a i te mau ma'i na te atea i te rave'a o te itenati, no te feia ihoa ra i peehia anei i te Covid-19. E nehenehe e na roro noa i niuniu aore ra tau'aparau afaro noa e te taata ma'i e a nehenehe atu ai e horo'a i te parau titauroa raau afaro noa i te fare hooraa raau.

Ua haaaveavehia teie faaotiraa no te taato'araa 'o te mau tutauroa raau. Ua faaotihia, no te aperaa ihoa i teie ma'i pee, ia fana'o ato'a te mau māmâ faafanau ia nehenehe ato'a a'e ia ratou e ohipa na roto i te natirara.

-0-0-0-0-0-

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00